

XVII.

B e t æ n k n i n g

over

Forslag til Lov indeholdende nogle Bestemmelser om Borger- og Almueeskolevæsenet.

(Afgiven af Landstingets Udvalg den 18de Januar 1878).

I Rigsdagssamlingen 1872—73 forelagde den daværende Regjering Folkethinget et Forslag til Reform af Borger- og Almueeskolevæsenet. Kun et Mindretal af det nedsatte Udvalg fandt deri et brugbart Grundlag for videre Forhandling; Flertallet stod Forslaget tilside. Samme Forslag forelagdes derpaa i den følgende Samling 1873—74 for Landstinget, som efter en udsørlig første Behandling ogsaa nedsatte et Udvalg, der 28de Marts 1874 afgav sin Betænkning. Dettets Flertal erkjendte Udkastet for at hvile paa et rigtigt Grundlag og at følge en god og sund Retning, og Flertallet sluttede sig navnlig til dets Grundtanke, forsaavidt det, byggende videre paa det ved Skoleanordningerne af 29de Juli 1814 givne Grundlag, bestemt fastholdt Statens Forpligtelse og Ret til at føre et virksomt Tilsyn med Ungdommens regelmæssige Undervisning, og forsaavidt det betragtede den offentlige Skole som et uundværligt og paalideligt Middel til at sikke denne. Et Mindretal sluttede sig nærmest til Folkethingets Udvalgs Flertal; et andet fandt i hvert Fald Forslaget saa mangelfuldt, at Bearbejdelse var unyttig. Paa dette Punkt blev Sagen staaende; Lovforslaget kom ikke til anden Behandling.

Naar den nærværende Regjering nu har forelagt Landstinget et nyt Lovforslag om samme Emne, der er bygget paa samme Grundlag som det forrige, men som tillige, støttende sig til de fra Folkethingets Udvalgs Mindretal og fra Landstingets Udvalgs Flertal foreliggende Betænkninger, i nogle Henseender fører de samme Tanker noget videre, maa den sandsynligvis

Udvalgenes Betænkninger.

være gaaet ud fra, at de meget afvigende Meninger om Skolevæsenets ønskelige Ordning, der standsede det første Forsøg paa at forbedre det, nu ere rykkede hinanden noget nærmere. Det var visstelig meget at ønske, at denne nødvendige Forudsætning for en heldig Afgjørelse maatte være tilstede, saa at en Reform, som de Fleste maa være enige om at tillægge en meget stor Betydning for vort Folks og vort Lands Udvikling, maatte kunne gennemføres; men man maa snarest antage, at der endnu hersker en ikke ringe Meningsforskjel, der tildels finder Næring i de politiske Modsetninger, ligesom denne Reform formentlig fremfor mange andre i sine Enkeltheder ogsaa støder paa Vanskeligheder, der hidrøre ikke blot fra Meningernes men ogsaa fra Egnenes og Billaarenes Forskjellighed.

At Meningerne her i Landstinget i det Mindste ikke have nærmet sig hinanden meget siden 1874, fremgaar deraf, at nærværende Udvalg ikke har kunnet enes om at anbefale det foreliggende Lovforslag, men at dette kun indstilles til Vedtagelse med nogle Ændringer af et Flertal (Sørensen, Neergaard, Nielsen, Mourier-Petersen, S. Pedersen og Ploug) medens Mindretallet (N. Pedersen og N. Rasmussen) tilraader at henlægge det og gaa over til den næste Sag paa Dagsordenen. Et enkelt Medlem af Flertallet (Sørensen) er uenig i et Par Punkter, til hvilke han stiller Underændringsforslag.

Udvalgets Flertal vilde under sine Overveielser af det foreliggende Lovforslag fundet det overmaade ønskeligt, om det havde kunnet danne